

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	5
-------------------	---

CZĘŚĆ I

Rozdział I

Zróźnicowanie klasowo-warstwowe społeczeństwa	15
Klasa robotnicza	18
Klasa chłopska	22
Inteligencja a pracownicy umysłowi	25
Warstwa rządząca	29
Warstwa rządząca a interesy społeczne	30
Reprodukcja warstw rządzących	31
Zróźnicowanie warstwy rządzącej	32
Warstwa prywatnych producentów (poza rolnictwem) i handlowców	33
Warstwa spółdzielców	34
Warstwa sprzedawców ulicznych	34
Funkcjonowanie struktury społecznej	35
Stosunki międzyklasowe i międzywarstwowe	36
Problem postrzeganych różnic społecznych	43
Zastosowane pojęcia	44
Pytania i problemy	45

Rozdział II

Mikrostruktura społeczna	46
Kulturowo ustalone wzory społecznych zachowań ludzi jako składnik mikrostruktury	48
Kręgi społeczne i małe grupy jako elementy mikrostruktury społecznej	53
Społeczności lokalne	56
Zastosowane pojęcia	58
Pytania i problemy	58

Rozdział III

Terytorialne postaci życia zbiorowego	59
Terytorium jako podstawa kształtowania więzi	59
Pojęcie społeczności lokalnej	62
Cechy konstytutywne społeczności lokalnych	63
Społeczności lokalne w procesach przemian	66
Lokalność jako koncepcja rozwoju	67
Zastosowane pojęcia	69
Pytania i problemy	69

Rozdział IV

Wieś jako postać życia zbiorowego	70
Wieś przedmiotem badań	70
Uwarunkowania historyczne	73
Warunki życia na wsi	79
Przemiany społeczności wiejskich	87
Zastosowane pojęcia	92
Pytania i problemy	92

Rozdział V

Miasto jako postać życia zbiorowego	94
Miasto jako przedmiot badań	94
Rozwój miast w Polsce. Rys historyczny	99
Sytuacja miast — wybrane problemy	101
Przemiany zbiorowości miejskich	110
Zastosowane pojęcia	114
Pytania i problemy	115

CZĘŚĆ II

Rozdział I

Naród jako wspólnota kulturowa	119
Pojęcie narodu	119
Terytorium narodowe	120
Etniczna struktura narodu	122
Integracja polityczna jako czynnik narodotwórczy	122
Integracja gospodarcza jako czynnik narodotwórczy	124
Integracja społeczna jako czynnik narodotwórczy	124
Integracja kulturowa jako czynnik narodotwórczy	125
Świadomość narodowa	129
Naród i struktura klasowa	134
Mniejszości narodowe	136
Zastosowane pojęcia	138
Pytania i problemy	140

Rozdział II

Polonia — tradycja więzi terytorialnej i problemy adaptacji	141
Polonia zagraniczna	141
Tendencje asymilacyjne środowisk polonijnych	143
Prawa asymilacji	146
Fazy asymilacji Polonii zagranicznej	149
Zaawansowanie procesów asymilacji środowisk polonijnych	152
Zastosowane pojęcia	156
Pytania i problemy	157

Rozdział III

Kultura	158
Skrajne ujęcia kultury	158
Typy kultur	160
Co to znaczy być kulturalnym	161
Wysoko cenione wartości kultury narodowej	162
Życie kulturalne Polaków — społeczne czy indywidualne?	163
Socjologia kultury a badania nad uczestnictwem w kulturze	169
Niektóre dane o stanie kultury	169
Zróźnicowanie poziomu kulturalnego	170
Problemy rozwoju kultury	173
Pojęcia związane z kulturą	174
Zastosowane pojęcia	177
Pytania i problemy	178

Rozdział IV

Wartości i postawy jako czynniki zmian społecznych	179
Kształtowanie się świadomości narodowej w nowych warunkach ...	180
Snobizmy etniczne i grupowe	184
Przeobrażenia w sferze wierzeń religijnych oraz kształtowanie się laickiego systemu wartości i postaw	184
Tradycyjna religijność wiejska	185
Kierunki przemian	186
Przeobrażenia w postawach i wartościach odnoszących się do pracy i źródeł utrzymania	192
Ocena pracy na roli	193
Przemiany w modelu rodziny wiejskiej	195
Modele życia rodzin pozarolniczych	196
Ocena pracy fizycznej w mieście	196
Ocena pracy umysłowej	197
Stan świadomości a konflikty społeczne	198
Zastosowane pojęcia	199
Pytania i problemy	200

Rozdział V

Wychowanie i instytucje wychowawcze	201
Instytucje wychowawcze	202
Rodzina jako środowisko wychowawcze	205
Rodzina a wychowanie	206
Funkcje wychowawcze środków masowego komunikowania we współczesnym świecie	208
Selektywność wpływu wychowawczego	210
Eksperyment Davida C. McClellanda	211
Zastosowane pojęcia	213
Pytania i problemy	213

Rozdział VI	
Institucje życia gospodarczego	214
Życie gospodarcze jako zjawisko społeczne	216
Socjologiczne aspekty zmian gospodarczych w latach 1987-1992	217
Prywatyzacja jako zjawisko społeczne	220
Reprywatyzacja jako zjawisko społeczne	221
Pieniądz jako zjawisko społeczne	222
Spory o strategię zmian	222
Przedsiębiorstwo jako organizacja formalna oraz jako system społeczny	226
Zastosowane pojęcia	229
Pytania i problemy	229

Rozdział VII	
Institucje polityczne społeczeństwa	230
Kryzys społeczno-polityczny	231
W kierunku społeczeństwa obywatelskiego	234
Pluralizm jako zasada ustroju	235
Problemy kultury politycznej Polaków	235
Zastosowane pojęcia	238
Pytania i problemy	238

Rozdział VIII	
Czas wolny. Tendencje przemian	239
Zastosowane pojęcia	251
Pytania i problemy	252

Rozdział IX	
Społeczeństwo a patologia	253
Teorie patologii	255
Społeczności egzotyczne a społeczeństwa wysoko uprzemysłowione	258
Wybrane dane dotyczące przejawów patologii w Polsce	259
Zastosowane pojęcia	262
Pytania i problemy	263

Rozdział X	
Problem przewidywania społecznych tendencji	264
Ogólne wskazania w prognozowaniu	266
Błędy w przewidywaniu	266
Niektóre tendencje przemian	268
Zastosowane pojęcia	269
Pytania i problemy	269

Rozdział XI

Teorie rozwoju społecznego	270
Marksowska teoria rozwoju społecznego	272
Koncepcja zmian społecznych: Pitirim Sorokin (1889-1968)	277
Arnold J. Toynbee – teoria „wyzwania-odpowiedzi”	278
Dyfuzjonistyczna teoria rozwoju	280
Strukturalno-funkcjonalna teoria rozwoju	282
Próba oceny	284
Zastosowane pojęcia	285
Pytania i problemy	286

Rozdział XII

Spółczesność polska – przyczynek do teorii	287
Postawienie problemu	287
Przyczynek do teorii współczesnego społeczeństwa polskiego	291
Kilka wniosków	297

Rozdział XIII

Zawody morskie - w świetle badań socjologicznych	299
Stan badań nad zawodamiorskimi	299
Statek jako społeczność	303
Przedsiębiorstwo rybołówstwa morskiego	310
Postawy rybaków wobec różnych wartości związanych z pracą na morzu	312
Praca na morzu, a życie rodzinne	319
Pytania i problemy	321

Aneks	323
-------------	-----

Najnowsza literatura przedmiotu	325
---------------------------------------	-----

Contents	332
----------------	-----